

REFERAT Klima- og Miljøudvalget 2026-2029 d. 24-02-2026

Mødedato Tirsdag d. 24. februar 2026 kl. 08:30

Mødested Udvalgsværelset, Stalden, Nørregade 36, Indgang X, 5000 Odense C

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Gebyr for miljøgodkendelser og miljøtilsyn på virksomheder og landbrug. Fornyet behandling.....	4
C-sag: Status og anbefaling for bekæmpelse af egeproceSSIONsspinder.....	9
C-sag: Økonomiske udfordringer i Klima- og Miljøforvaltningen.....	11
D-sag: Effektiviserings- og omprioriteringsstrategi.....	15
D-sag: Introduktion til udvalget.....	17
D-sag: Aktuelle sager.....	18

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

01.30.00-G01-6862-25

Sagsresumé

Dagsorden fremsendes til godkendelse.

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget godkender dagsordenen.

Punkt 2: Gebyr for miljøgodkendelser og miljøtilsyn på virksomheder og landbrug. Fornyet behandling

09.00.00-G01-13-25

Sagsresumé

Sagen var forelagt på Klima- og Miljøudvalgets møde den 20. januar 2026 og blev udsat. Sagen har efterfølgende været forelagt på Klima- og Miljøudvalgets møde den 3. februar 2026 som drøftelsessag. Sagen forelægges nu på ny som sag til Klima- og Miljøudvalgets beslutning.

Med ændring af brugerbetalingsbekendtgørelsen indføres der fuld brugerbetaling for virksomheder og husdyrbrug for myndighedernes omkostninger til deres opgaver omfattet af brugerbetalingsbekendtgørelsen.

Odense Kommune gennemfører årligt ca. 200 lovpligtige miljøtilsyn på virksomheder og landbrug, samt udarbejder ca. 10-15 miljøgodkendelser årligt.

Omkostningerne til kommunernes opgaver med miljøgodkendelser og miljøtilsyn har hidtil været afregnet ud fra en årligt reguleret takst i brugerbetalingsbekendtgørelsen. Taksten har været beregnet til at skulle dække 57,79 % af myndighedens omkostninger. I 2025 var timetaksten på 487,25 kr. pr. time.

Timetaksten skal nu beregnes ud fra den enkelte kommunes faktisk omkostninger i overensstemmelse med "forurenere-betaler-princippet", som skal sikre kommunen fuld omkostningsdækning, og vil derfor variere fra kommune til kommune.

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller at indføre et gebyr på 900 kr. pr. time for 2026 baseret på beregninger af de forventede omkostninger ved opgaven med miljøtilsyn og miljøgodkendelser.

Effekt

Med Effekt- og Økonomiopfølgningen for 2. halvår 2025 besluttede byrådet, at effektopfølgningerne i den nuværende form afsluttes med årsberetningen for 2025. Med det nye byråd udarbejdes et nyt setup for effektuniverset, herunder vurdering af effekt i politiske sager. Derfor vil der ikke under dette emne blive skrevet noget, før der er taget politisk stilling til, hvordan et nyt effektunivers skal se ud og bruges.

Indstilling

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender, at gebyret for miljøgodkendelser og miljøtilsyn på virksomheder og landbrug i 2026 fastsættes til 900 kr. pr. time. Beløbet er uden moms.

Beslutning

Udvalgsmedlem Tommy Hummelose (C) fremsætter følgende ændringsforslag: "Timesatsen i Odense foreslås fastsat til kr. 900,- hvor den i de øvrige 6-byer i gennemsnit er kr. 770,-. Det foreslås at timesatsen i Odense tilpasses i nedadgående retning mod kr. 800,- med udgangspunkt i en minimering af omkostningerne til "Ledelsens tid" og "tid forbrugt på klagesager", der i sagsbeskrivelsen er angivet som mulighedsrummet i forhold til beregningen af gebyret".

Udvalgsmedlem Tommy Hummelose (C) stemmer for ændringsforslaget. Rådmand Tim Vermund (A) og udvalgsmedlemmerne Ditte Helene Rasmussen (F), Sofie Mosgaard (V) og Muuse Cali (B) stemmer i mod.

Ændringsforslaget er dermed forkastet.

Klima- og Miljøudvalget anbefaler forvaltningens indstilling.

Sagsfremstilling

Denne sag handler om Odense Kommunes gebyr for miljøgodkendelser og miljøtilsyn for 2026.

Denne sag giver et samlet overblik over gebyrer for miljøgodkendelser og miljøtilsyn på virksomheder og landbrug. Forvaltningen indstiller et gebyr på 900 kr. pr. time baseret på beregninger af de forventede omkostninger ved opgaven med miljøtilsyn og miljøgodkendelser.

Baggrund

Miljøministeriets revision af bekendtgørelsen om brugerbetaling betyder, at kommunerne fremover skal opkræve fuld betaling fra virksomheder og landbrug for alle udgifter i forbindelse med miljøtilsyn og udarbejdelse af miljøgodkendelser.

Med revisionen skal virksomheder og husdyrbrug betale myndighedernes udgifter til alle opgaver, der er omfattet af reglerne om brugerbetaling. Benyttes der eksterne tjenesteydelser til udførelsen af opgaver, opkræves der kun brugerbetaling maksimalt svarende til myndighedens timetakst.

Hidtil har brugerbetalingen på området været opkrævet af kommunerne ud fra en årlig reguleret takst fastsat i bekendtgørelsen, beregnet til at skulle dække 57,79 % af myndighedens omkostninger. I 2025 var timetaksten på 487,25 kr. pr. time.

Miljøstyrelsens ændring til fuld brugerbetaling begrundes med, at det vil sikre kommunerne fuld omkostningsdækning og bedre balance mellem udgifter og indtægter. Dermed bringes brugerbetalingen i overensstemmelse med "forurenere-betaler-princippet", som gælder i EU-ret og national ret på området.

Hvad er miljøtilsyn og miljøgodkendelser og hvem er omfattet?

Som udgangspunkt er miljøtilsynet reguleret af miljøbeskyttelseslovens kapitel 9 og husdyrbrugslovens kapitel 5. Nærmer regler om miljøtilsynet følger af miljøtilsynsbekendtgørelsen, hvor det er fastlagt hvilke virksomheder, der skal føres regelmæssigt miljøtilsyn med, samt krav til tilsynsfrekvenser, som afhænger af virksomhedstype, virksomhedens forureningspotentiale, beliggenhed og regelefterlevelse. Kommunerne skal som minimum føre tilsyn med 40 % af de virksomheder, der kræver godkendelse, og 25 % af de øvrige virksomheder med tilsynspligt.

Ydermere udarbejder kommunerne miljøgodkendelser for virksomheder og husdyrbrug, der er omfattet af henholdsvis godkendelsesbekendtgørelsen (bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed) og husdyrgodkendelsesloven (lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug). Der er i kommunen 544 tilsynspligtige virksomheder og 147 landbrug.

Odense Kommune skal årligt gennemføre ca. 200 lovpligtige miljøtilsyn på virksomheder og landbrug, samt udarbejder ca. 10-15 miljøgodkendelser årligt.

Gebyret

I beregningen af gebyret skal indgå både myndighedens direkte og indirekte omkostninger ifm. brugerbetalingsbelagte aktiviteter, herunder også relevante andele af myndighedens omkostninger til overhead relateret til miljøarbejdet. Det er f.eks. omkostninger forbundet med udgifter til personale, ledelse, økonomistyring, HR-funktioner, husleje, IT-udgifter, drift af biler mv.

Gebyret skal fastsættes/genberegnes en gang årligt med udgangspunkt i kommunernes individuelle takstberegningsmodeller, hvorfor den konkrete beregningsmetode er overladt til den enkelte kommune. Gebyret er beregnet med udgangspunkt i kommunens standardmodel for udarbejdelse af takster. Elementer i modellen er godkendt af kommunens eksterne revisor.

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller et gebyr på 900 kr. pr. time, hvor der faktureres pr. påbegyndt halve time. Forvaltningen vurderer, at gebyret ligger på niveau med andre kommuner, selvom forskelle kan forekomme, grundet forskellige omkostningsniveauer og takstberegningsmodeller.

Tidsforbruget til afvikling af det lovpligtige miljøtilsyn, som omfatter forberedelse, afvikling af tilsynet, opfølgning og afrapportering varierer fra få timer op til 30-40 timer, afhængig af tilsynets kompleksitet. Det Samme gælder for udarbejdelse af miljøgodkendelser, hvor timeforbruget varierer meget, og hvor komplekse sager kan tage op til 200-300 timer.

Med ændringen af gebyret pålægges virksomheder og landbruget en øget udgift, som Miljøstyrelsen har beregnet til 39,9 mio. kr. årligt på landsplan. Dette svarer i Odense Kommune til ca. 1,4 mio. kr. Det skal bemærkes, at der for landbruget gælder en særregel, som betyder, at de alene skal afregnes til 80 % af den fastsatte timepris.

Uddybende oplysninger i forlængelse af drøftelser i Klima- og Miljøudvalgsmøder den 20. januar 2026 og den 3. februar 2026

Regler og krav for fastsættelse af timetaksten

Timetaksten kan hverken helt eller delvist skattefinansieres. Ifølge § 1 i bekendtgørelse nr. 1466 af 28. november 2025 om brugerbetaling for godkendelse, tilsyn m.v. skal alle opgaver finansieres fuldt ud gennem brugerbetaling.

Timetaksten gælder for ét kalenderår ad gangen og skal derfor reguleres og genberegnes én gang årligt, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1, 2. pkt.

For timetaksten i 2026 gælder, at den skal være fastsat og offentliggjort senest den 1. marts 2026, jf. § 12, stk. 4. Den nye takst skal anvendes for alle opgaver, der udføres efter 1. januar 2026, jf. § 12, stk. 1. Regninger kan dog først udsendes fra det tidspunkt, hvor taksten formelt er vedtaget.

Bekendtgørelsens § 10 fastslår, at der ikke kan dispenseres fra reglerne i bekendtgørelsen.

Nedenfor er vedlagt et overbliksskema for den godkendte beregningsmodel, som anvendes til udregning af timetaksten.

Gebyr for Miljøtilsyn	2026
Direkte lønudgifter - fagområde	770.393
Indirekte lønudgifter til kørsel og ikke-brugerbetalingsbelagt klagesagsbehandling	101.433
Udgifter (Ledelse, administration og økonomi)	200.137
Direkte og indirekte lønudgifter	1.071.963
Decentral overhead (2,5%)	26.799
Overhead ejendomsudgifter	33.467
Central overhead	39.765
IT og telefoni	8.004
Udgifter til overhead	100.031
IT-udgifter	201.372
Øvrige udgifter	0
Øvrige udgifter	201.372
I alt fakturerbare omkostninger	1.373.366
Antal fakturerbare timer	1.524
Timepris (afrundet til nærmeste 10 kr.)	900

Beregningsgrundlag og faglige vurderinger bag gebyret

Ifølge brugerbetalingsbekendtgørelsen skal alle opgaver finansieres fuldt ud gennem brugerbetaling. Gebyret skal derfor dække både kommunens direkte og indirekte omkostninger for brugerbetalingsopgaven. De faktiske udgifter er inkluderet i den beregningsmodel, der ligger til grund for det foreslåede gebyr på 900 kr. pr. time.

Brugerbetalingsbekendtgørelsen giver forvaltningen et begrænset råderum til at vægte de indregnede omkostninger, som skal være faktiske og omkostningsægte. Enkelte udgiftsposter – som fx indirekte lønudgifter til klagesagsbehandling og ledelsesudgifter – bygger på skøn.

Gebyret fastsættes ud fra en faglig vurdering og en teknisk model, som Odense Kommune normalt bruger til at beregne takster på det tekniske område.

Fremadrettet vil udgiftsposterne blive understøttet af tidsregistrering for de konkrete opgavefelter. Dette vil hjælpe med at validere og eventuelt justere vægningen af opgaverne.

Ved udgangen af 2026 vil udgifterne blive opgjort og gebyret justeret for at følge omkostningerne. Denne regulering vil blive reflekteret i gebyret for 2028.

Erfaringens betydning for tidsforbrug blandt medarbejdere

Forvaltningen har ikke kunnet finde dokumentation, som viser, om erfarne medarbejdere med mangeårigt indgående kendskab til de konkrete virksomheder i gennemsnit bruger færre timer på opgaverne. Den umiddelbare faglige vurdering og erfaring er dog, at erfarne medarbejdere med kendskab til de konkrete virksomheder typisk bruger mindre tid på opgaverne.

Erfaringer fra andre kommuner

Forvaltningen har rakt ud til blandt andet 6-byerne og har på den baggrund været i dialog med Københavns Kommune og Aarhus Kommune omkring deres gebyrer for miljøtilsyn. De to kommuner bekræfter, at de benytter sig af den grundlæggende samme model som i Odense indeholdende de samme faktorer. Derudover har forvaltningen været i dialog med Aalborg Kommune, som anvender en anden model, hvor det ikke har været muligt at skabe et tilstrækkeligt sammenligningsgrundlag.

Da gebyrerne i de to kommuner ikke er politisk vedtagne på nuværende tidspunkt, har det ikke været muligt at få oplyst et formelt politisk vedtaget gebyr. For København er tilbagemeldingen fra det administrative niveau, at niveauet forventes at ligge på nogenlunde samme niveau som i Odense. For Aarhus er det fra administrativt niveau oplyst, at taksten administrativt er beregnet til 807 kr., men endnu ikke er politisk behandlet.

Det politiske mulighedsrum i forhold til gebyret

Det blev på udvalgsrådet den 20. januar 2026 besluttet, at sagen blev udskudt med henblik på yderligere belysning, herunder blev forvaltningen bedt om at "*belyse mulighedsrummet for at minimere omkostningerne for virksomhederne*".

Ud fra drøftelserne med København og Aarhus Kommune vurderes mulighedsrummet i forhold til beregningen af gebyret at knytte sig til to forhold: Ledelsens tid og tid forbrugt på klagesager.

Forvaltningen vurderer, at det er den tid, som ledelsen anvender på de konkrete sager, der eventuelt kan give besparelser. Det skyldes, at den tid ledelsen bruger også bidrager til gebyrets størrelse.

Det er muligt at arbejde på, at ledelsestiden til området bliver mindre ved, at medarbejdere i endnu højere grad bliver i stand til at træffe beslutninger uden involvering af ledelsesniveauet. Dette kan der arbejdes med ved at øge medarbejdernes beslutningskraft og -sikkerhed yderligere. Mindre brug af ledelsestid vil gøre gebyret lavere.

Alligevel anbefaler forvaltningen at fastholde det nuværende niveau for ledelsestid, fordi det – ud fra erfaring – vurderes som afgørende, at sagerne sikres den nødvendige ledelsesmæssige afvejning af relevante hensyn.

I forhold til tid forbrugt på klagesager, hviler dette på et kvalificeret skøn, som har baggrund i forvaltningens erfaringer af, at der hen over året bruges en del tid på klagesager. Sager som også ledelsen jævnlige involveres i. Det er forvaltningens anbefaling at fastholde det beregnede niveau.

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller at indføre et gebyr på 900 kr. pr. time for 2026 baseret på beregninger af de forventede omkostninger ved opgaven med miljøtilsyn og miljøgodkendelser.

Videre proces

Gebyr for miljøgodkendelser og miljøtilsyn på virksomheder og landbrug skal offentliggøres på Odense Kommunes hjemmeside senest den 1. marts 2026. På baggrund af den fornyede behandling i Klima- og Miljøudvalget er sagen blevet udskudt, hvorfor det ikke har været muligt at sikre byrådsbehandlingen inden den lovbestemte frist for offentliggørelse. Klima- og Miljøforvaltningen vil derfor offentliggøre gebyret på Odense Kommunes hjemmeside og her tydeliggøre, at det er under forudsætning af politisk godkendelse i byrådet den 18. marts 2026.

Økonomi

Den ændrede lovgivning medfører ikke, at Odense Kommunes personalemæssige ressourceforbrug og administrationsudgifter vil stige. Der er alene tale om en ændring af finansiering af udgifterne, som går fra at være delvist skattefinansieret til at være 100% brugerfinansieret.

Det er forvaltningens vurdering, at Odense Kommune vil medføre en merindtægt på ca. 0,6 mio. kr. årligt som følge af, at der indføres fuld brugerbetaling på området. Modsat forventes Odense Kommune at blive negativt reguleret i forbindelse med Lov- og Cirkulæreprogrammet i 2026 med 0,9 mio. kr. årligt. Lov- og Cirkulæreprogrammet regulerer kommunernes økonomi i forbindelse med ny lovgivning. Således tildeles kommunerne ekstra budget, hvis der tilføres nye opgaver og omvendt hvis kommunerne får flere indtægter eller opgaver bortfalder.

Den negative regulering betyder, at forvaltningen kommer til at blive negativt reguleret med 0,3 mio. kr. mere end der forventes i merindtægt. Forvaltningen forventer at finde finansiering indenfor egen ramme.

Denne sag vil ikke påvirke Odense Kommunes kassebeholdning.

Punkt 3: C-sag: Status og anbefaling for bekæmpelse af egeproceSSIONsspinder

04.00.00-G01-115-25

Sagsresumé

Med denne sag skal Klima- og Miljøudvalget drøfte, hvilke virkemidler, Klima- og Miljøforvaltningen skal tage i brug i bekæmpelsen af egeproceSSIONsspindere fremover.

I 2025 blev ca. 2.500 reder og larver fjernet, og omkring 1.200–1.400 træer behandlet i Odense og indsatsen har kostet samlet ca. 2,0 mio. kr. Effektiviteten af bekæmpelsen kan først vurderes efter foråret 2026, men den forventes ikke at kunne fjerne arten helt – kun at bremse spredningen.

Klima- og Miljøforvaltningen anbefaler fjernelse af larver og reder i begrænset omfang ved børnehaver, skoler, plejehjem og tætbefolkede områder prioriteres fremadrettet. Klima- og Miljøforvaltningen anbefaler desuden at fortsætte informationsarbejdet om larverne samt at vedligeholde kort til registrering af reder.

Indstilling

Klima og Miljøforvaltningen indstiller, at udvalget drøfter en model for fremtidig bekæmpelse af egeproceSSIONsspindere.

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget drøftede sagen.

Sagsfremstilling

By- og Kulturforvaltningen blev i efteråret 2024 bekendt med, at der var fundet reder med egeproceSSIONsspindere (natsommerfugl) i byen primært langs Ørbækvej i det sydøstlige Odense. Arten spreder sig i Danmark og forårsager allergiske reaktioner hos mennesker og dyr grundet larvens brandhår.

Københavns Universitet stod for artsbestemmelsen af egeproceSSIONsspindere. Fund af gamle reder viser, at larven allerede har været i Odense i sommeren 2023. Larven er fundet flere steder i landet (Horsens og Kerteminde Kommune) og man må forvente, at den vil sprede sig yderligere. Den er almindelig i Tyskland, Frankrig, Belgien og Holland, og landene har oplevet betydelige udbrud især i perioder med gunstige forhold som varme, tørre forår og somre, kombineret med mange egetræer og få naturlige fjender.

Larverne er mest frygtede på grund af deres mange små brandhår, som kan forårsage allergiske reaktioner hos mennesker og dyr såsom hudirritation, intens kløe, øjenirritation og vejrtrækningsproblemer. I meget sjældne tilfælde kan det forårsage alvorlige allergiske reaktioner. Selvom en larve har været død i flere år, kan indtørrede brandhår udløse allergiske reaktioner.

Larven er formentlig kommet hertil med importerede træer fra Tyskland i forbindelse med etableringen af letbanen.

Tidslinje for indsats i 2025:

- Januar 2025: By- og Kulturudvalget blev orienteret om egeproceSSIONsspindere.
- Februar 2025: Gamle reder blev fjernet, og årets indsats planlagt efter dialog med eksperter fra bl.a. Københavns Universitet, England og Tyskland.
- Forår 2025: Arbejdsgruppe etableret med to skadedyrsbekæmpelsesfirmaer. Hotline og indmelding via ”Giv et tip” oprettet.
- Maj 2025: Odense Kommune fik dispensation til at bruge Foray ES (biologisk bekæmpelse). To firmaer gik i gang – ét brugte Foray ES og støvsuger, det andet benyttede varmebehandling.
- Maj-august 2025: Ca. 1.200–1.400 træer blev behandlet, 90–95% af ca. 1.600 gamle reder fjernet, inden larverne kom frem.
- August 2025: Opsætning af feromonfælder for at overvåge spredning. Ingen møl blev fanget.
- September 2025: Bekæmpelse afsluttet, ca. 2.500 reder og larver fjernet. Skilte sat op og borgere opfordret til at melde fund ind.

- Oktober 2025: Alle aktiviteter vedrørende bekæmpelse blev afsluttet den. 1. oktober. Der blev herefter ikke nedtaget flere reder på kommunale og private arealer.

Odense Kommune modtog, og modtager stadig, indmeldinger om reder for at kortlægge spredningen. Kortet er åbent for offentligheden.

Økonomi for bekæmpelse af egeprocessionsspinderen i 2025

Odense Kommune søgte og modtog en midlertidig dispensation i 2025 efter biocidforordningens artikel 55(1) fra Miljø- og Ligestillingsministeriet til brug af bekæmpelsesmidlet Foray ES. Den midlertidige dispensation kostede 100.000 kr. og blev udstedt i løbet af 1 måned. Dispensationen gjaldt kun udbringelse i 2025.

I alt har Odense Kommune brugt 2.023.262,20 kr. på den samlede indsats i 2025. Derudover er der anvendt interne timer og ressourcer. Der har ikke været afsat et beløb til bekæmpelse eller ansættelse af en medarbejder i en tidsbegrænset stilling. Det har været finansieret i det samlede regnskab for Fritid, Park og Vej.

Erfaring fra By- og Kulturforvaltningen

Det er ikke muligt at konkludere entydigt på indsatsernes reelle effektivitet på nuværende tidspunkt, da dette først kan vurderes ud fra antallet af nye larver i foråret 2026. Det står dog klart på baggrund af årets arbejde, at man ikke kan forvente at fjerne egeprocessionsspinderen helt fra Odense. En fremtidig bekæmpelse vil ske som en særlig indsats, der i bedste fald kun vil bremse spredningen. Da arten også er etableret i flere andre byer, bør der arbejdes for en national tilgang til omfanget af bekæmpelse.

Klima- og Miljøforvaltningen vurderer, at et budgetestimat for de nævnte indsatser ville ligge på 500.000-700.000 kr. årligt. Dette dækker udvalgt bekæmpelse og begrænset overvågning mv. men er eksklusiv interne arbejdstimer og ressourcer i Park- og Skovfunktionerne samt kommunikation. Midlerne til indsatsen vil kunne afholdes indenfor kontorets ramme, ved evt. overførte midler fra 2025, en let ændret prioritering af rækkefølgen på asfaldvedligeholdelse samt ved at nedprioritere udvalgte opgaver på parkområdet.

Anbefalede indsatser

Klima- og Miljøforvaltningen anbefaler, at der iværksættes en begrænset indsats for fjernelse af larver og reder ved børnehaver, skoler, plejehjem samt i områder, hvor der er mange mennesker og larver og parker, hvor det vurderes relevant. Skal der ske begrænset bekæmpelse på en skole eller en institution, vil det - i lighed med indsatsen i 2025 - blive aftalt nærmere med lederen på stedet. I 2025 var der bekæmpelse i begrænset omfang på 3 skoler og 2 daginstitutioner.

Klima- og Miljøforvaltningen har på trods af kommunalfuldmagten mulighed for at bekæmpe egeprocessionsspinderen på private arealer, hvis det vurderes nødvendigt for at forhindre spredning. Sådant indsats på privat grund sker kun, når det er til gavn for at begrænse udbredelsen, og indsatsen vil altid være afgrænset både i tid og omfang. Bekæmpelse kan foretages i forbindelse med eksisterende indsats på kommunale veje og parker, og der vil i hvert enkelt tilfælde blive lavet en konkret vurdering i samarbejde med grundejeren for at sikre, at spredningen undgås bedst muligt.

Borgerne vil fortsat have adgang til offentlige kort for registrering af reder og områder, ligesom der vil blive opsat skilte og givet information i de mest berørte områder. Dette informationsarbejde bør fortsætte mindst ét år endnu, da det må forventes, at ikke alle borgere er bekendt med problematikken.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune.

Bilag

Bilag 1

Punkt 4: C-sag: Økonomiske udfordringer i Klima- og Miljøforvaltningen

00.30.04-G01-2-26

Sagsresumé

Med denne sag orienteres Klima- og Miljøudvalget om en række økonomiske udfordringer, som presser udvalgets økonomi fra 2027 og frem. Sagen fremlægges for at introducere det nye udvalg for kendte udfordringerne, risikoområder samt at fremlægge en genopretningsplan for håndtering af udfordringerne.

Udfordringerne ligger indenfor tre overordnede kategorier:

- Prisstigninger på kontrakter indenfor vintertjenesten, parkområdet og den kollektive trafik.
- Lovgivning:
 - Lovændringer i forhold til finansieringen af det kommunale tilsyn med affald og miljø
 - Lovgivning om henlæggelser til anlæg af nyt krematorium.
- Øvrige udfordringer på kirkegårdsområdet, Trafik og Anlæg samt et anlægsprojekt.

Flere af de udfordrede områder har hørt under By- og Kulturudvalget, som løbende er blevet orienteret om udfordringer. I forbindelse med den nye forvaltningsstruktur pr. 1. januar 2026 er områderne overgået til Klima- og Miljøudvalget.

Denne dagsorden skal ses i sammenhæng med en anden orienteringssag, som også behandles på udvalgets møde den 24. februar 2026. Det er sagen om effektiviserings- og omprioriteringskravet til budget 2027. Sagerne behandles samtidig for at give det nye udvalg indblik i økonomien og hvilke krav og udfordringer, som forvaltningen og udvalget ser ind i fra 2027 og frem.

Indstilling

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller, at udvalget drøfter rækkefølgen for håndtering af udfordringsområderne.

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget drøftede sagen.

Sagsfremstilling

Oversigt over økonomiske udfordringer

Nedenstående tabel viser de økonomiske udfordringer i Klima- og Miljøudvalget. Udfordringerne udgør 47,4 mio. kr. og modsvares delvist af en række merindtægter. Netto udgør udfordringen i 2027 39,1 mio. kr. faldende til 37,7 mio. kr. fra 2028 og frem.

Oversigt over økonomiske udfordringer.

Udfordring	2027	2028	2029	2030
Prisstigning Vintertjenesten	-14.000	-14.000	-14.000	-14.000
Prisstigning Parkområdet	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Kollektiv trafik	-22.600	-22.600	-22.600	-22.600
Lovændring miljøtilsyn og affaldstilsyn	-1.300	-1.300	-1.300	-1.300
Hensættelser til nyt krematorium	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Kirkegårdsområdet	-3.500	-3.500	-3.500	-3.500
I alt udfordring	-47.400	-47.400	-47.400	-47.400

Lov- og Cirkulæreprogrammet (udvidet producentansvar) samt Ny kontrakt om byudstyr	8.313	9.713	9.713	9.713
I alt netto udfordring	-39.088	-37.688	-37.688	-37.688

Budgettet til service i Klima- og Miljøforvaltningen er 496,0 mio. kr. i 2027. Dermed udgør den varige udfordring på 37,7 mio. kr. 7,6 % af budgettet. Det er derfor vanskeligt at løse udfordringerne uden at påvirke serviceniveauet.

I det følgende uddybes de enkelte udfordringer.

Prisstigninger

Klima- og Miljøudvalget presses af en række prisstigninger på parkområdet og Vintertjenesten. De to områder har været i udbud i 2024 og de indgåede kontrakter er dyrere end de tidligere kontrakter.

Vintertjenesten

De nye kontrakter på Vintertjenesten forventes i tilfælde af en normal vinter at medføre en merudgift på 14,0 mio. kr. svarende til en prisstigning på 48%. En normal vinter er beregnet som en gennemsnit af vintrene de seneste år. På By- og Kulturudvalgets møde den 13. november 2024 fandt udvalget midlertidig finansiering af udgifterne i 2025 og 2026. Fra 2027 og frem er der fortsat en udfordring på 14 mio. kr.

Samtidig med den midlertidige finansiering af merudgifterne besluttede By- og Kulturudvalget at nedsætte en arbejdsgruppe, som har til opgave at analysere effektiviseringspotentialet ved at omorganisere vintertjenesten. Arbejdsgruppen undersøger, om det kan betale sig at hjemtage dele af opgaven. Den foreløbige analyse tyder dog ikke på, at man kan hente en gevinst i den størrelsesorden, der er behov for. Der vil være behov for at tilpasse serviceniveauet på området for at få det i balance fremover, uanset om dele af opgaven hjemtages eller ej.

Parkområdet

På parkområdet er udgifterne til drift og vedligeholdelse af parker og grønne områder øget med 5 mio. kr. efter udbud i 2024. Det svarer til en stigning på 38 %. På By- og Kulturudvalgets møde den 26. marts 2025 blev der besluttet en varig finansiering for 2 af de 5 mio. kr. samt midlertidig finansiering af 3 mio. kr. i 2025 og 2026. Fra 2027 og frem er der derfor fortsat en udfordring på 3 mio. kr.

Kollektiv trafik

Derudover forventer forvaltningen merudgifter til kollektiv trafik på 22,6 mio. kr. fra 2027 og frem. Den kollektive trafik har været presset økonomisk i flere år. Odense Byråd har bevilget ekstra budget til enkelte år, men der er ikke fundet varige løsninger eller bevillinger.

Lovgivning

Affaldsområdet

På affaldsområdet er loven i forhold til finansieringen af det kommunale tilsyn med affald og miljø blevet ændret. Lovændringen medfører en omlægning fra delvist skattefinansierede tilsyn af virksomhederne til 100% brugerfinansierede tilsyn. Det vil sige, at virksomhederne selv skal betale for hele udgiften til tilsynet. Kommunens udgifter dækkes hermed 100%.

Udfordringen opstår som følge af ”Det udvidede totalbalanceprincip”. Princippet betyder, at kommunernes budget bliver nedreguleret svarende til den forventede merindtægt fra tilsynene med affald og miljø. Reduktionen af kommunernes budget sker dog ikke efter, hvor mange ekstra indtægter, den enkelte kommune faktisk får, men beregnes efter antal indbyggere. Det betyder konkret for Odense Kommune, at budgettet nedreguleres med 1,3 mio. kr. mere, end kommunen forventer at opkræve for tilsynene.

Øvrige udfordringer

Krematoriet

Driften af krematoriet finansieres via brugerbetaling. Kommunale krematorier skal ifølge vejledningen om beregning af krematorietakster indregne afskrivninger og forrentning, som herefter skal lægges til side til fremtidige investeringer. I forbindelse med et servicetjek af alle takster er By- og Kulturforvaltningen blevet opmærksomme på denne regel. I praksis betyder det, at området skal lægge 3,0 mio. kr. til side årligt af de indtægter, kommunen får af de nuværende takster. Afskrivning og forrentning er med andre ord allerede indregnet i taksterne, men området skal som noget nyt til at henlægge 3,0 mio. kr. som foreskrevet i reglerne. Dermed mangler forvaltningen 3,0 mio. kr. i budgettet for at områdets økonomi kommer i balance.

Ud over udfordringen i relation til krematoriet er der en anden udfordring på kirkegårdsområdet, som vedrører den skattefinansierede del af området. Der er en ubalance mellem budgettet og de faktiske udgifter på 3,5 mio. kr.

Forvaltningen vil undersøge, om merudgifterne til kirkegårde skyldes, at der sker flere bisættelser fremfor begravelser. Bisættelser medfører ikke samme løbende betaling for pleje, som et gravsted gør. Eftersom færre borgere vælger traditionelle gravsteder, falder kommunens indtægter, samtidig med at kirkegårdene stadig vedligeholder samme areal. Det skal undersøges, om der betales for lidt for gravsteder mv., så det ikke fejlagtigt bliver alle skatteborgerne, som bliver pålagt for mange udgifter.

Park og Kirkegårde er historisk blevet set som ét område i By- og Kulturudvalget, og parkområdet har i 2024 og 2025 dækket dele af merudgifterne på kirkegårdsområdet indenfor rammestyringen. Det skal undersøges, om det også er muligt fremover og i hvilket omfang, det vil påvirke serviceniveauet på parkområdet.

Der er yderligere oplysninger som beskrives i bilag 1.

Merindtægter/mindreudgifter

Park og Vej får en række nye merindtægter/mindreudgifter, som delvist kan afhjælpe de økonomiske udfordringer. Det vedrører midler fra Lov og Cirkulæreprogrammet samt en kontrakt om byudstyr. Det er dog ikke tilstrækkeligt til at finansiere alle merudgifterne.

I Lov og Cirkulæreprogrammet bliver kommunerne kompenseret for udgiftsændringer som følge af ny lovgivning. I forbindelse med de ændrede regler om det udvidede producentansvar af visse plastprodukter kompenseres kommunerne for udgifter i forbindelse med renhold af byen. Producenterne overtager betalingsansvaret for oprydning af henkastet affald fra udvalgte engangsplastprodukter – en opgave, kommunerne tidligere har finansieret via skatteborgerne. Ordningen skal reducere kommunernes økonomiske byrde og skabe incitament for producenter til at designe produkter, der ikke ender som affald. Kommunerne fortsætter med selve oprydningsarbejdet i byrum og natur, men kompenseres for udgifterne. Kompensationen er altså en omlægning af finansieringen, og midlerne kan disponeres til andre formål.

På Park og Vej området er der indgået en ny kontrakt om byudstyr. Kontrakten betyder, at udvalget får en merindtægt i 2027 og frem. Den samlede mer/indtægt/mindreudgift udgør samlet 8,3 mio. kr. i 2027 stigende til 9,7 mio. kr. i 2028 og frem.

Øvrige risikoområder

Ud over ovenstående kendte udfordringer står udvalget også overfor en række risikoområder.

Det første risikoområde er yderligere prisstigninger. Opgaverne under Park og vej er primært udliciteret og varetages af eksterne leverandører. Jævnfør beskrivelsen af vintertjenesten og parkområdet er flere af kontrakterne de seneste år blevet dyrere ved udbud end den almindelige prisfremskrivning. Der er derfor risiko for, at andre lignende kontrakter ved næste udbud også bliver dyrere. Et eksempel er kontrakten omkring græsslåning af boldbaner, som skal i udbud i 2026.

Det andet risikoområde er efterslæb på veje, broer mv. Efterslæbet kan udgøre en økonomisk risiko, fordi almindelig slitage udvikler sig til større og dyrere skader, når der ikke vedligeholdes løbende.

Nedenstående oversigt viser det nuværende efterslæb. Efterslæbet udgør i alt 202,2 mio.kr. Oversigten viser samtidig hvordan standen vil være i 2044, hvis der fortsættes med et uændret budget på området. Efterslæbet vil frem mod 2044

øges til 785,7 mio. kr., hvis ikke der tilføres yderligt budget. For at bevare den nuværende stand skal der tilføres 25,4 mio. kr. årligt.

Oversigt over efterslæb på kørebaner, fortove mv.

Efterslæb i mio. kr.	Nuværende efterslæb	Efterslæb 2044 v. uændret budget
Kørebaner	41,0	271,8
Cykelstier	5,8	29,2
Fortove og pladser	69,9	201,7
Afvanding	69,8	149,8
Broer og bygværker	0,0	87,0
Gadebelysning	0,0	0,0
Signalanlæg	0,0	0,0
Afmærkning	4,7	15,0
Vejskilte og tavler	11,1	31,3
I alt	202,2	785,7

Et tredje risikoområde er efterslæb på legepladser, stier i parker samt stier på Kirkegårdsområdet.

Forvaltningen skønner, at efterslæbet på stierne på kirkegårdene, som primært er asfaltstier, vil koste 4,6 mio. kr. at genoprette. Stierne på andre grønne områder skønnes af forvaltningen at have et efterslæb på 1,5-2,0 mio. kr.

For så vidt angår de offentlige legepladser i kommunens parker, vurderer forvaltningen at ca. 50-60 % af legepladserne trænger eller snart vil trænge til en større eller mindre renovering og udskiftning af legeredskaber. Det svarer til et efterslæb på 10-12 mio. kr.

Procesplan

Forvaltningen vil på de kommende udvalgsmøder fremlægge dagsordener med drøftelse af mulige løsningsforslag på områder med kendte økonomiske udfordringer. Rækkefølgen for sagerne bliver som følger:

- Vintertjenesten
- Kollektiv trafik
- Krematoriet/Kirkegårdsområdet
- Udbud: Park og evt. boldbaner
- Miljø- og affaldstilsyn

På møderne uddybes udfordringerne, og der fremsættes genopretningsplaner. Vintertjenesten præsenteres som det første, da en arbejdsgruppe i 2025 og til nu har arbejdet på en analyse om effektiviseringspotentiale ved omorganisering af området. Herefter følger de øvrige områder.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune.

Punkt 5: D-sag: Effektiviserings- og omprioriteringsstrategi

00.30.10-A00-2-26

Sagsresumé

Med denne sag orienteres Klima- og Miljøudvalget om kravet til udvalgets bidrag til effektiviseringer og omprioriteringer til budget 2027. Med den nye forvaltningsstruktur pr. 1. januar 2026 er udvalgets område og budget blevet større. Derfor er kravet til effektiviseringer og omprioriteringer også steget i forhold til tidligere år.

Denne sag skal ses i sammenhæng med dagsorden om status på udvalgets økonomi, som også behandles på udvalgets møde den 24. februar 2026. Sagerne behandles samtidig for at give det nye udvalg indblik i økonomien og hvilke krav og udfordringer, som forvaltningen og udvalget ser ind i fra 2027 og frem.

I Odense Kommune skal udvalgene og forvaltningerne arbejde med effektiviseringer og omprioriteringer for 0,75% af serviceudgifterne, hvoraf 0,25% er til udvalgets egen disposition. Den resterende del er obligatorisk og går til fælles politiske prioriteringer og til at forbedre råderummet i kommunen.

Den obligatoriske del af effektiviserings- og omprioriteringskravet udgør for Klima- og Miljøudvalget 2,6 mio. kr. i 2027. Den valgfrie del til udvalgets egen prioritering udgør 1,3 mio. kr. Det er op til udvalget at beslutte, om den valgfrie del skal effektueres, men forvaltningen skal fremsætte effektiviserings- og omprioriteringsforslag for hele kravet herunder også den valgfrie del.

Fra budget 2028 er der med Økonomiudvalgets rammeudmelding den 18. februar 2025 udmeldt et nyt obligatorisk krav på 3,2 mio. kr.

Oversigt over effektiviserings- og omprioriteringskrav 2027 til 2030.

Klima- og Miljøudvalget (1.000 kr.)	2027	2028	2029	2030
Effektiviseringskrav frem til 2027	-2.620	-2.620	-2.620	-2.620
Nyt krav fra budget 2028		-3.167	-6.334	-9.501
Obligatorisk effektiviserings- og omprioriteringskrav	-2.620	-5.787	-8.954	-12.121
Valgfrie del af effektiviserings- og omprioriteringskrav	-1.316	-2.632	-3.948	-5.264
I alt	-3.936	-8.419	-12.902	-17.385

Ud over det årlige arbejde med effektiviserings- og omprioriteringskrav i forvaltningerne/udvalgene er der også på tværs af Odense Kommune igangsat et arbejde med at reducere de administrative udgifter under projektet Fremtidens Administration og regelforenkling. Kravene som blev besluttet til budget 2026 ses af nedenstående tabel.

Oversigt over effektiviseringskrav fra Fremtidens administration og Regelforenkling.

Klima- og Miljøudvalget (1000 kr.) 2026 2027 og frem

Anderledes tilgang trivsel	-61	-61
Copilot	-361	-543
Digital løsning hovedpostkasse	-7	-7
Reduktion tilsynsfrekvens fra statslige tilsyn	-227	-227
Forenkling af tilskudsordningen til vandløbsrestaurering	-35	-35
Øvrige	-46	-46

I alt

-737 -919

Med budget 2027 forventes nye krav indenfor Fremtidens Administration. For hele Odense Kommune skal der således findes yderligere 20,0 mio. kr. Fordelingen mellem forvaltningerne er endnu ukendt.

Afslutningsvis skal bemærkes at ud over ovenstående effektiviseringskrav, så er forvaltningen i gang med at udmønte et krav fra budget 2025 på 0,6 mio. kr. By- og Kulturudvalget besluttede til budget 2025, at analysere arbejdsgange mellem det daværende Trafik og Anlæg og Fornyelse. Forventningen er, at der kan etableres mere smidige arbejdsgange mellem funktionerne. Da de to kontorer Trafik og Anlæg og Fornyelse er flyttet over til Klima og Miljøforvaltningen, så flytter effektiviseringskravet også. Arbejdet med at udmønte effektiviseringen pågår fortsat.

Indstilling

Sagen fremsendes til orientering.

Beslutning

Orientering givet.

Punkt 6: D-sag: Introduktion til udvalget

01.30.00-G01-6862-25

Sagsresumé

Med denne sag fortsættes Klima- og Miljøudvalgets introduktionsforløb.

Hen over de kommende udvalgsmøder vil udvalget løbende blive introduceret til relevante aftaletekster, fagområder m.m. Formålet med sagen er at give udvalget et samlet overblik over centrale fagområder.

Under dette punkt vil udvalget blive præsenteret for nedenstående aftaletekster:

- Klimaneutral 2030
- Klimahandleplan 2026
- Handleplan for Natur & Miljø

Indstilling

Sagen fremsendes til orientering.

Beslutning

Orientering givet.

Punkt 7: D-sag: Aktuelle sager

01.30.00-G01-6862-25

Sagsresumé

Orientering om aktuelle sager.

Indstilling

Orientering givet.

Beslutning

Orientering givet.